

ŽIVOT

Upoznajte izuzetne žene koje na specifičan način djeluju u društvu šireći ljubav i jedinstvo

ILUSTRACIJA - ELINA BRAZ DE ALMEIDA I ERNADA FATIMA AVDIBEGOVIĆ

Koju ulogu žena ima danas u suvremenom društvu i što to znači biti vjernica danas? Kroz projekt „Uloga i valorizacija žena različitih religija i vjeroispovijesti tijekom pandemije koronavirusa” donosimo priče žena različitih struka koje imaju istaknutu ulogu u svojoj vjerskoj zajednici. Kroz razgovor sa ženama koje su pripadnice različitih religija i vjeroispovijesti razgovarat ćemo o njihovoj ulozi kao žena. Osobito je zanimljivo kako one same sebe kroz svoj poziv i kako se kroz njega ostvaruju kao osobe. Portal Hrvatske katoličke mreže u pet dijelova donosi priče žena različitih struka, religija i vjeroispovijesti. Ono što ih spaja je otvorenost i ljubav prema Bogu i čovjeku.

02.10.2022. / 08:00 / Marija Pandžić

U službu ljudima su se na aktivan način uključile dvije izuzetne žene – evangelička pastorica Elina Braz de Almeida i mirovna aktivistkinja Ernada Fatima Avdibegović.

Elina Braz de Almeida: Vjernicima je važno da njihova pastorica živi među njima te da prolazi iste životne oluje i radosti kao i oni

Svoj je život predala Bogu kako bi služila ljudima svećenica Evangeličke crkve Elina Braz de Almeida koja je iz Finske došla na službu župnice u Kutini. Kako nam je otkrila, nije ona bila ta koja se odlučila za svećenički poziv već ju je Bog vodio korak po korak i usmjeravao u njezinom srcu volju prema svećeničkoj službi.

“Danas se osjećam blagoslovljena da mogu služiti Bogu i bližnjemu na ovom mjestu i na ovaj način. Nazivi svećenica i pastorica jednako su ispravni, samo osobno volim više koristiti naziv pastorica. Taj naziv već u sebi govori kakva

je zapravo moja služba. Nije samo ograničena u prostorijama crkve niti znači samo ekskluzivno duhovne stvari. Svećenička služba obuhvaća čovjekov cijeli život. Mjesto za svećeničku službu je uvijek tamo gdje su i ljudi – i ne samo vjernici ili članovi zajednice – u različitim mjestima i životnim situacijama.”

Pastorica Braz de Almeida

Osim službe župnice u lokalnoj zajednici Elina Braz de Almeida djeluje i kao koordinatorica rada djece i mladih na razini Evangeličke crkve u Republici Hrvatskoj (ECRH).

“Primila sam ovu odgovornost od ECRH jer sam završila studij na tom području. Moje prvo zanimanje je biti voditelj mladih u Evangeličkoj crkvi. Nakon magistarskog studija teologije bila sam rukopoložena za pastoricu te sam primila i druge odgovornosti. Ali služba među mladima je nešto što je već davno Bog povjerio mome srcu. Ono što je nešto novije u mojoj službi jest rad sa studentima teologije na Sveučilišnom centru za protestantsku teologiju Matija Vlačić Ilirik u Zagrebu.”

Pastorica Elina Braz de Almeida otkrila je kako u svemu slijedi Isusovu zapovijed: “Idite i učinite sebi sve narode učenicima krštavajući ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. I učeći ih da drže sve, što sam vam zapovjedio.” (Evandjelje po Mateju 28, 19-20).

“Ova zapovijed je dana svim kršćanima i možemo je ostvariti na mnogo načina – ne samo propovijedajući. Ta zapovijed vodi me u svemu, da tražim

načine na koje drugima mogu pokazati put prema Kristu. U našem životu postoji puno važnih i dobrih stvari, ali samo jedna stvar može i treba biti najvažnija – spoznaja Isusa Krista.”

Evangelička svećenica Braz de Almeida naglasila je kako uvijek kaže da je najprije vjernica, a tek onda supruga, majka i pastorica.

U lokalnoj zajednici sam doživjela da je vjericima važno da njihova pastorica živi među njima te da prolazi iste životne oluje i radosti kao i oni.

“Taj redoslijed pokazuje i prioritet mojih odgovornosti pred Bogom. Prvo moram brinuti za svoj duhovan život tj. svoj osoban odnos s Bogom kako bih mogla biti supruga, majka i pastorica po Božjoj volji. Smatram kako trebam brinuti za svoj brak i obitelj da bih mogla brinuti za crkvenu obitelj kao pastorica. U Evangeličkoj crkvi i šire nije neobično da u službi pastora bude žena. Onako kako mi razumijemo i tumačimo Bibliju jest da je važnija činjenica da je u službi prava osoba od njezinog spola. To treba biti osoba koja je pozvana od Boga i od lokalne zajednice. Naravno, primanje u službu mora biti potvrđeno od strane ECRH i u skladu ustavom ECRH.

Vjericima je važno da njihova pastorica živi među njima te da prolazi iste životne oluje i radosti kao i oni, to je moje iskustvo u lokalnoj zajednici. Primjerice, kada sam se udala, jedna mi je vjernica, umjesto da mi čestita, rekla: ‘Zašto bi tebi trebalo biti bolje nego svima nama?’ Malo me je iznenadila, ali razumjela sam njezinu poruku. Ona je i kasnije rekla koliko joj je važno da znam o čemu govorim kada govorim o braku ili o djeci. Među predstavnicima drugih kršćanskih Crkava često sam, ako ne i uvijek, jedina žena pastorica. U tim sam krugovima uvijek osjetila da sam jednako dobrodošla, a možda čak i doživjela posebnu pažnju.”

Pastorica Braz de Almeida

Pastorica iz Kutine Elina Braz de Almeida naglasila je kako su njezini uzori žene koje čine ono što im je Bog povjerio.

Moje uzori u životu su one žene koje su u svom životu bile poslušne Bogu i činile su ono što je od njih Bog očekivao – bez pljeska ili s pljeskom.

“Po kršćanskoj vjeri Bog je stvorio čovjeka za muža i ženu. Dakle, već po stvaranju mi imamo svoje uloge i odgovornosti jedni prema drugima – a onda i šire u društvu. Bog od nas očekuje da ispunimo svoju ulogu i nosimo svoju odgovornost u ovom životu, bilo to ili vidljivo ili nevidljivo. Moje uzori

u životu su one žene koje su u svom životu bile poslušne Bogu i činile su ono što je od njih Bog očekivao – bez pljeska ili s pljeskom. Takvih žena nalazimo mnogo i na stranicama Biblije. One su učinile ono što je bilo ispravno ne tražeći pažnju ili naknadu. Tako i u mom životu ti uzori nisu žene za koje možda svi znamo, nego žene čija imena nisu poznata široj javnosti. Te žene su, primjerice, poput moje majke, moje bake i moje mentorice. Žene koje su učinile ono što je bilo milo Bogu i bližnjima, ono što je Bog od njih očekivao. One se nisu gurale u prvi red ili tražile svoje mjesto pred svjetlima pozornice, nisu čak ni tražile svoja prava nego su bili zauzete ispuniti svoju odgovornost. One su bile Božje žene i to je Bogu vidljivo.”

Ernada Fatima Avdibegović: Vjera mi je otkrila da iza svake vidljive ljubavi stoji jedna skrivena, sveprožimajuća tajna veza – nit za sve ljude

Pripadnica islamske vjeroispovijesti Ernada Fatima Avdibegović koja živi i djeluje u Sarajevu, Bosni i Hercegovini, trenutno se nalazi na specijalističkom poslijediplomskom međureligijskom studiju, a posvetila je život izgradnji međureligijskog dijaloga, radeći na promicanju mira među narodima. Završila je Gazi Husrev-begovu medresu u Sarajevu i time postala vjeroučiteljica, a po zanimanju je pravnica i socijalna radnica.

Ernada Fatima Avdibegović

“Socijalni rad je profesija koja uključuje različite vrste pružanja pomoći ranjivim kategorijama kako materijalnu, tako i emotivnu te savjetodavnu. Ako pogledamo s duhovnog aspekta, u središtu socijalnog rada je milosrđe i čovjekoljublje i to je ono što mu daje jednu posebnu vrijednost i dublju dimenziju. Trenutno radim kao socijalna radnica za jednu humanitarnu organizaciju, a izgradnjom mira se bavim volonterski zadnjih 10 godina. Socijalni rad se odlično uklapa u izgradnju mira, čak štoviše on je neophodan da bi se društvo oporavilo od rata. Vještine koje su potrebne u ovom poslu su empatija, otpornost na stres, visoka razina tolerancije i fleksibilnosti, komunikacijske vještine, spremnost na konstantnu edukaciju, mogućnost trenutnog rješavanja konflikta i hitnih situacija. Svakako je važno uključiti i interkulturalne aspekte, ako za to ima prostora. Radila sam, i radim još uvijek, različite projekte na terenu s mladima i ženama sa željom da se društvo u kojem živim i zemlja oporavi, to su moji mali koraci. Sve to želim uokviriti i akademski kroz Međureligijski studij i izgradnju mira koji je organiziran kroz tri teološka fakulteta: islamski, katolički i pravoslavni.”

Govoreći o ulozi vjere u svom životu, Avdibegović naglasila je kako ju je ona potaknula na djelovanje i ustrajnost.

Vjera mi je otkrila da iza svake vidljive ljubavi stoji jedna skrivena, sveprožimajuća tajna veza – nit za sve ljude. Neprepoznavanje te ljubavi u sebi rezultira egoizmom.

“Vjera mi je otkrila Sveprisutnog Slušatelja i Sugovornika, razvija kod mene samodisciplinu i postavljanje ciljeva, potaknula me na djelovanje i ustrajnost. Vjera mi je otkrila da iza svake vidljive ljubavi stoji jedna skrivena, sveprožimajuća tajna veza – nit za sve ljude. Neprepoznavanje te ljubavi u sebi rezultira egoizmom. Važno je ne samo vjerovati u dragog Boga kao vrhovni autoritet nego i vjerovati Mu, kada nam on kaže: trudite se, budite strpljivi, budite milostivi, budite izdržljivi, ustrajni, požrtvovni, darujte ljubav, osmijeh... To se treba utkati u naše djelovanje i odnos prema ljudima. Vjernik je okrilje sigurnosti, ljubavi i zaštite, on je nulta točka nasilja, a da bi to postigli Bog od nas traži stalnu budnost i preispitivanje (ar. muhaseba) nad našim mislima, riječima i djelima, ali traži i hrabrost poduzeti konkretne korake. Princip *ihsana* kod muslimana podrazumijeva dobročinstvo, izvrsnost i savršenstvo tj. da čovjek radi određene stvari kao da ga Bog gleda, jer premda čovjek ne vidi Boga, Bog vidi čovjeka i to treba biti motivacija za ulaganje truda i napora.”

Mirovna aktivistkinja Avdibegović koja je predana izgradnji međureligijskog dijaloga ustvrdila je kako je teologija i monolog i dijalog, ali i svakodnevna drama koja se obraća razumu, na jednoj strani, a na drugoj zahtijeva duhovno iskustvo. Isprepletena je i mnoštvom emotivnih naboja, formira i osobni i kolektivni identitet. Naglasila je kako teologija svoje utemeljenje nalazi u Riječi Božjoj, pismu, knjigama koje su autoritet te smatra kako je posebno odgovorno tu Božju poruku “prevesti” u vrijeme u kojemu živimo, u aktualne međuljudske, ekumenske, međureligijske odnose, otkuda dolazi sloboda, ali i odgovornost za izgovorenu riječ.

“Bosna i Hercegovina je u ratu u devedesetim godinama prošlog stoljeća najviše stradala. Poseban izazov za izgradnju mira je činjenica da se u toj zemlji vjerski i nacionalni identiteti uglavnom poklapaju tako da dijalogom religija uključujemo i dijalog etničkih subjekata. Kada govorimo o dijalogu, posebno međureligijskom, najčešće govorimo o institucionalnim naporima naših vjerskih zajednica i lidera, a u ulozi dijaloga uglavnom vidimo muškarce, dok žene vjernice koje isto tako djeluju pri vjerskim zajednicama,

samostalno ili pri udruženjima građana nisu dovoljno prepoznate i eksponirane kao važan faktor, iako one kroz svakodnevno organiziranje različitih edukacija i manifestacija te brojnih humanitarnih aktivnosti doprinose miru, dijalogu i toleranciji u BiH.

Ovaj problem smo mi žene odavno primijetile i željele smo na neki način dati doprinos promociji žene pa smo prije nekoliko godina izdale naš prvi Zbornik žena vjernica sjeveroistočne Bosne pod nazivom 'Nadahnite (sve)mirom'. Taj zbornik je konkretan plod našeg Drugog kongresa mreže žena vjernica održanog u Međugorju 2018. na kojem je prisustvovalo oko 300 žena iz katoličke, pravoslavne, islamske i židovske zajednice. Trebali ste vidjeti koja se snaga ljubavi oslobodila, a Božja milost nas okružila i tada sam dobila inspiraciju za projekt 'Nadahnite (sve)mirom'. Potom smo se organizirale kao neformalna grupa i aplicirale kod UNDP-ja i dobile sredstva te zaobišle institucionalnu hijerarhiju. Sa mnom su predano radile Sanja Hajdukov iz Pravoslavne crkve, Marica Vikić i Mandica Živković iz Katoličke crkve. Moram reći da se nismo poznavale prije toga. Sam naziv 'Nadahnite (sve)mirom' govori o tome da se čovjek oduvijek divi nebu, zvijezdama te da primjećuje mir i harmoniju koji vladaju u atmosferi uz težnju i nadu da će jednom tamo stići.

Naše tradicionalne religije nas uče da je mir s Bogom najvažniji i da se tako pokreće, ali i da tako završava (iz)gradnja mira. U Zborniku smo željele dati prostor nedovoljno afirmiranim ženama ili onima koje treba još dodatno afirmirati, a koje imaju umjetnički potencijal izražen kroz pisanu riječ ili neki oblik vizualne umjetnosti smatrajući da postoji veza između duhovnosti i umjetnosti. Osim toga ciljana grupa su nam bile žene vjernice, pripadnice svih konfesija koje žive u BiH, ne razmatrajući koliko su i jesu li praktične vjernice jer je to pitanje intime same čovjekove duše u koje nitko nema pravo ulaziti već dajući prostora da same sebe identificiraju kao takve i da se osjećaju dobrodošlima. Cijeli projekt je imao odličan uspjeh, a knjiga je promovirana po mnogobrojnim gradovima, da bi nedavno objavili i drugi po redu zbornik koji je uključio žene iz cijele Bosne i Hercegovine i dao priliku i ženama koje njeguju duhovnost i izvan službenih religija. Sad zamislite samo da smo mi na nekim pozicijama moći kako bi se napredovalo?"

Ernada Fatima Avdibegović

Osvrćući se na važnost uloge žene u suvremenom društvu, Ernada Fatima Avdibegović naglasila je kako je žena kao partnerica muškarcu u životu nužno i partnerica u teologiji, a s njim je oduvijek dijelila izazove svjedočenja Boga i od samog početka je ispisala teologiju.

Inspirira me svaka žena koja drugoj pomogne da uspije, koja se posveti poučavanju drugog te koja se izdigne iznad ljubomore i zavisti kao i kada se u njoj nađu one najljepše duhovne osobine koje Bog od nas traži.

“S velikim ljudima teškoće su podnosile i velike žene Sarah (Sara) i Hadžera (Hagar) te su u dalekoj i nepoznatoj zemlji osvjedočile Boga kao Opskrbitelja i Zaštitnika. Hz. Merjem (Marija) posebna, požrtvovna i kod kršćana i kod muslimana je primjer ideala majke. Zbog toga je važno napomenuti da su u hebrejskom jeziku iz riječi maternica (rehem mn. rehamim) izvedeni prijevodi Božjeg atributa milosrđa i samilosti. Arapska riječ za maternicu je *rahima*, u Kur'anu se često spominju Božja imena Er-Rahman Milostivi i Er-

Rahim Svemilosni. Božja milost prema svijetu je poput maternice prema ljudskom biću, a ujedno u sebi sadrži sva moguća svojstva i značenja maternice: nježnost, zaštitu, bezuvjetnost. Vjernik se poziva da bude milostiv prema svakom živom biću i tu vidim ulogu žene da ovaj svijet humanizira onim što je u njenoj maternici i ne samo kroz odgoj svoje djece nego i kroz obnašanje službi. Biti majka je jedna od uloga, a ne jedina i isključiva.

Nažalost, naše teologije su dominantno muški klubovi, ali su i političke stranke isto tako. Za pregovaračkim stolovima prilikom potpisivanja sporazuma za mir mora biti više žena jer ratne strahote nužno nose i nasilje nad ženama kao dominantno obilježje ratova. U Bosni i Hercegovini je nažalost Nacrt Zakona o zaštiti civilnih žrtava rata FBiH tek ove godine odobren. Znači trebalo je proći 30 godina da djeca rođena iz čina ratnog seksualnog nasilja budu prepoznata u Nacrtu. Postoje muškarci koji žene gledaju isključivo kao kušnju, grijeh i tijelo te čitavu teologiju o ženi podređuju svom površnom pogledu. Po čemu se onda razlikuju od onih koji seksualno eksploatiraju žene? Bog nam kroz nasljedstvo svoje objave nudi drugačiju perspektivu viđenje žene kroz duhovnu perspektivu i jednakost duša. Inspirira me svaka žena koja drugoj ženi pomogne da uspije, koja se posveti poučavanju drugog te koja se izdigne iznad ljubomore i zavisti, kao i kada se u njoj nađu one najljepše duhovne osobine koje Bog od nas traži.”

Članci objavljeni u sklopu projekta „Uloga i valorizacija žena različitih religija i vjeroispovijesti tijekom pandemije koronavirusa” :

[Sestra Smilja Čirko: Uloga nas redovnica u suvremenom svijetu je pomaganje mladima prilikom donošenja pravih odluka u zajedništvu s Bogom](#)

[Petir i Juretić jednoglasne: Vjernice koje jasno izražavaju svoje stavove glasna manjina u javnosti stavlja u centar izrugivanja](#)

[Redovnice o radu na HKR-a: Pozvane smo biti s ljudima kroz medije koji imaju značajnu ulogu u društvu](#)

[Medijske djelatnice i urednice Tikvić i Zemunović: Ženama su darovani posebni talenti – brižnost, suosjećanje i “nježna snaga”](#)

Upoznajte izuzetne žene koje na svoj specifičan način djeluju u društvu šireći ljubav i jedinstvo

Autor: Marija Pandžić, novinarka Hrvatske katoličke mreže
(marija.pandzic@hkm.hr)

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Ključne riječi: uloga žene u suvremenom društvu